

Cornelia Ștefănescu-Țărnă

Violeta Zamfirescu

1988

O femeie româncă, luptătoare pentru socialism, o intelectuală promotoare a ideilor umanist socialiste, care credea puternic că „oamenii au datoria de a lucra pentru Revoluția Socială, care singură va putea să-ntocmească Drepturi, să-nființeze Libertatea, să stabilească Egalitatea“.

S-a născut la Brăila în 1888. Atrasă din adolescență de ideile și lupta revoluționarilor socialiști, a lucrat la Revista Ideei, la editură și bibliotecă, în care socialistul Panait Mușoiu era „dirigitor“ cum se autointitula el. Cornelia Ștefănescu-Țărău a contribuit la traducerea cărților: *Materialismul economic al lui Marx* de P. Lafargue. *Ce-i de făcut?* de Cernișevski. *Libertatea de corelare* a lui John Stuart Mill, și altele.

În 1913 a luat parte la manifestația muncitorească din Piața Teatrului Național scăpînd numai cu închisoarea și permanenta hărțuire de către siguranță și poliție pentru ideile și activitatea ei socialistă revoluționară. Avea o temeinică pregătire, citind curent în mai multe limbi.

În 1919, fiind din nou întemnițată la Văcărești a perfectat cartea, *De profundis*, tipărită, cum scrie pe coperta cărții, în „Editura unui grup de întemnițați și liberi“. În prefață Panait Mușoiu afirmă: „Un spirit învăpăiat cată să rupă zăgazurile încătușării, îl urmăresc în peregrinările lui și mă gîndesc la acele serioase probleme de care acest spirit e frămîntat, probleme care cer o grabnică și cu totul mulțumitoare dezlegare în zilele noastre.“

Cartea *De profundis* cuprinde nouă eseuri de atitudine politică și filosofică, observații și gînduri ale autoarei asupra realităților sociale și istorice ale timpului. Spicuiesc cîteva idei din această carte densă, scrisă cu talent și siguranță, dezvăluind necesitatea ideilor ce trebuie transmise.

„Cînd conștiința vine să-n-locuiască gesturile și acțiunea reflexă, viața se completează, ajunge mai intensă, mișcările-i caută să se specifice, energica se transformă în activitate.” Sau, în eseu *Expunere de principii* scrie: „Vrem socializarea producției, vrem circularea substanței care-i a tuturor...” sau „Vom înființa școli de estetică pentru copiii noștri, care ieri se tăvăleau prin gunoaiile maidanelor nemernicindu-și copilăria.“ ... „Să-ncepem e viață nouă bazată pe temeliile Comunei Muncii. Vrem stăpînirea celui din urmă cuvînt al științei.”

Idei clare. Dezvoltate majoritatea mai ales cele care vorbesc despre știința și cultura generală, ca și cînd ar fi scrise astăzi. În carte sînt și nuanțe de amărăciune: „Vremurile-s revoluționare, oamenii însă nu, căci glasul vechiului egoism e prea puternic încă... Noi trecem ca niște umbre.“...

Continuă însă imediat, referindu-se la viziunea dintr-o carte a lui Herbert Spencer asupra secolului XXI: „Putem cu adevărat prevedea că secolul XXI va fi secolul Rațiunii și al Mecanicii după cum secolul al XX-lea este secolul Revoluției Sociale... Cursul lucrurilor se desfășoară limpede de tot pentru cei ce vor să priceapă și să se convingă că nu se poate pune stavilă valului care vine, cu impetuozitate.”

Despre drepturile femeii a căror revendicare era primită, pe atunci cu hohote de rîs, scrie în închisoare: „Cu ce-s vinovată dacă am izbutit întîmplător, să schițez tipul femeii viitoare, într-o societate încă adîncită în obscurantism?”

A fost căsătorită cu studentul Petru Țărău, care și el a publicat în editura lui Panait Mușoiu broșura *Problema socială*, murind apoi pe front, în primul război mondial. Cornelia Ștefănescu-Țărău a rămas cu un copil de un an, cu mizeria și hărțuirea de către siguranță și poliție pînă la distrugerea ei fizică.

Cînd împlinea treizeci de ani, viața i-a devenit potrivnică, sfărîmîndu-i fibrele lăuntrice. O boală necruțătoare o păstra numai ca pe o „umbră”, scoasă din bătăliile culturale și sociale, hotărîndu-i destinul să trăiască într-o îndelungă agonie, jefuită de sănătatea și energia pe care le avusese. A murit la Paris în 1962.

Biblioteca Anarhistă

Violeta Zamfirescu
Cornelia Ștefănescu-Țărnă
1988

Contemporanul, nr. 28

ro.theanarchistlibrary.org